

LIETUVOS RESPUBLIKOS MINISTRAS PIRMININKAS

Gedimino pr. 11, LT-01103, Vilnius, tel. +370 5 2098851, el. p. LRVkanceliarija@lr.lt

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2026-07-08

Nr. S-2189

TEIKIMAS DĖL VILNIAUS ARKIKATEDROS BAZILIKOS KOMPLEKSINIŲ MOKSLINIŲ TYRIMŲ IR SU Tuo SUSIJUSIŲ APSAUGOS IR TVARKYBOS DARBŲ

Teikiu Lietuvos Respublikos Vyriausybei svarstyti klausimą dėl Vilniaus Arkikatedros bazilikos kompleksinių mokslinių tyrimų ir su tuo susijusių tvarkybos darbų.

Ministro Pirmininko 2026 m. gegužės 18 d. potvarkiu Nr. 87 sudaryta darbo grupė, bendradarbiaudama su Vilniaus Arkivyskupija, parengė Vilniaus Arkikatedros bazilikos kompleksinių mokslinių tyrimų ir su tuo susijusių apsaugos ir tvarkybos darbų planą (pridedamas) (toliau – Planas) ir pasiūlymus, skirtus hipotezei dėl Vytauto Didžiojo palaikų buvimo vietos Vilniaus Arkikatedroje bazilikoje patikrinti. Rengdama Planą, darbo grupė konsultavosi su mokslininkais (istorikais, archeologais, antropologais, architektais, geologais) ir muziejų, bibliotekų bei Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos atstovais.

Darbo grupė konstatavo, kad, nors Vilniaus Arkikatedra bazilika yra išskirtinis Lietuvos valstybingumo, krikščionybės ir dinastinės atminties simbolis, Vilniaus Arkikatedros bazilikos moksliniai tyrimai iki šiol nebuvo sistemiški, todėl tikslinga įgyvendinti kompleksinių tyrimų planą. Plane apibrėžtos siūlomos penkios mokslinių tyrimų kryptys: 1) istoriniai ir šaltiniotyriniai tyrimai, 2) architektūriniai ir mūro tyrimai, 3) bioarcheologiniai ir paleogenetiniai tyrimai, 4) archeologiniai tyrimai ir 5) menotyriniai tyrimai.

Susipažinusi su informacija apie hipotezes dėl Vytauto Didžiojo palaidojimo vietų ir išklausiusi ekspertų išvadas, darbo grupė taip pat pasiūlė, kad, laikantis paveldosaugos sąlygų, Vilniaus Arkikatedroje bazilikoje būtų atliktas bandomasis minimalus invazinis (ardomasis) tyrimas.

Be to, darbo grupė, išklausiusi Lietuvos Respublikos ambasadoriaus Čekijos Respublikoje Rolando Kačinsko ir Lietuvos istorijos instituto mokslininkų pateiktą informaciją, pritarė, kad būtų tikslinga įamžinti ir ištirti Vytauto Didžiojo brolio Butauto palaidojimo vietą šv. Tomo katedroje Prahoje, Čekijos Respublikoje. Darbo grupė taip pat pasiūlė ištirti Gediminaičių (Olelkaičių) palaidojimo vietą Pečerų lauroje, Kyjive, Ukrainoje. Siekiant nurodytų tikslų, būtina bendradarbiauti su Čekijos Respublikos ir Ukrainos atsakingomis institucijomis.

Atsižvelgdama į darbo grupės pateiktą Planą ir informaciją, taip pat į tai, kad Lietuvos mokslo taryba įgaliota organizuoti ir vykdyti programinį konkursinį mokslinių

tyrimų finansavimą, ir į Vilniaus Arkikatedros bazilikos mokslinių tyrimų kryptių tarpdiscipliniškumą ir sudėtingumą, siūlau priimti šiuos sprendimus:

1. Pasiūlyti Lietuvos mokslo tarybai organizuoti Vilniaus Arkikatedros bazilikos tarpdisciplininių kompleksinių mokslinių tyrimų įgyvendinimą.
2. Pasiūlyti Lietuvos istorijos institutui atlikti Vilniaus Arkikatedroje bazilikoje bandomąjį minimalų invazinį tyrimą.
3. Pavesti Kultūros ministerijai, bendradarbiaujant su Vilniaus Arkivyskupijos kurija, koordinuoti Lietuvos valdovų panteono Vilniaus Arkikatedroje bazilikoje sukūrimą.
4. Pavesti Užsienio reikalų ministerijai inicijuoti Vytauto Didžiojo brolio Butauto atminimo lentos įrengimą šv. Tomo katedroje, Prahoje, Čekijos Respublikoje.
5. Pavesti Kultūros ministerijai kartu su Užsienio reikalų ministerija inicijuoti susitarimus su Čekijos Respublikos ir Ukrainos atsakingomis institucijomis dėl Butauto ir Gediminaičių (Olelkaičių) palaidojimo vietų ir palaikų tyrimų šv. Tomo katedroje, Prahoje, Čekijos Respublikoje ir Pečerų lauroje, Kyjive, Ukrainoje.

Protokolo projekte siūlomiems sprendimams darbo grupėje buvo pritarta vienbalsiai.

Siūlomiems sprendimams įgyvendinti preliminarai reikėtų: 1) 2026 m. – iki 35 tūkst. eurų bandomajam invaziniam tyrimui; 2) 2027 m. – 180 tūkst. eurų (2028 m. – 800 tūkst. eurų, 2029 m. – 1 300 tūkst. eurų).

Vyriausybės pasitarimo sprendimo projektą parengė Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės (vadovė Jurgita Žilinskienė +370 5 209 8979, el. p. Jurgita.Zilinskiene@lr.lt) patarėja Diana Varnaitė (tel. +370 5 209 8972, el. p. Diana.Varnaite@lr.lt).

PRIDEDAMA:

1. Planas, 8 lapai.
2. Lietuvos Respublikos Vyriausybės pasitarimo sprendimo projektas, 1 lapas.

Laikinais einanti Ministro Pirmininko pareigas

Inga Ruginienė